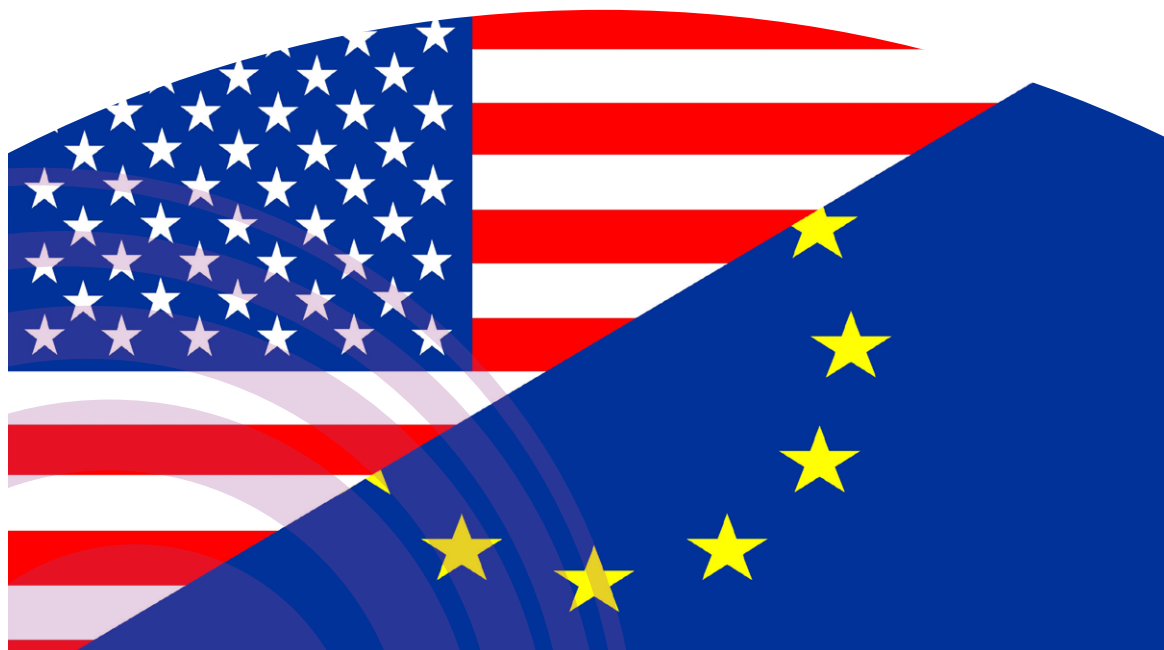

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

FACTSHEET

TTIP en gemeenten

Op dit moment onderhandelen de Europese Unie en de Verenigde Staten over een ambitieus handelsakkoord: het *Transatlantic Trade and Investment Partnership* (TTIP). Het doel van dit verdrag is de onderlinge handel te vergemakkelijken, bijvoorbeeld door importtarieven af te bouwen en het onderling afstemmen van regels en standaarden voor producten. Het uiteindelijke verdrag zal gaan over markttoegang, wederzijdse erkenning van bepaalde regelgeving en nieuwe regels. Het idee is dat er een grote open markt gecreëerd wordt waar beide economieën van kunnen profiteren.

Zorgen

Er leven echter ook zorgen. Omdat de internationale concurrentie toeneemt, kan dit gevolgen hebben voor de werkgelegenheid. Daarnaast zijn er zorgen dat de afspraken Europese normen zullen verlagen, bijvoorbeeld op het gebied van voedselveiligheid, milieu, privacybescherming en arbeidsnormen.

Investeringsbescherming

Ook is de laatste tijd veel discussie ontstaan over het zogenaamde *Investor-State Dispute Settlement* (ISDS). Er is zorg dat overheidsbesluiten zullen worden aangevochten als een buitenlandse investeerder zich benadeeld voelt en dat daarmee de invloed van deze investeerders op onze wet- en regelgeving kan toenemen. Hoe zit het precies?

ISDS is een mechanisme dat al wordt gebruikt in bestaande investeringsverdragen. Ten eerste gaat het hier om basisregels voor de behandeling van investeerders, die een minimumbescherming bieden. Daarbij gaat het om principes als niet-discriminatoire behandeling en het toekennen van een redelijke schadevergoeding in het geval van onteigening. Deze regels zijn al verankerd in de Nederlandse wet. Niet in ieder land geldt zo'n rechtsbescherming, waardoor deze minimumregels in internationale verdragen moeten worden afgesproken.

Ten tweede is ISDS een arbitrage mechanisme waarmee investeerders beschermd worden tegen ongerechtvaardigd overheidshandelen door de Staat. Nederlandse gemeenten en provincies kunnen niet individueel aangeklaagd worden. Het is de EU of de Nederlandse Staat die door de investeerder aansprakelijk kan worden gesteld en als verdedigende partij optreedt. Nederland erkent dat er zorgen bestaan over het huidige systeem van investeringsbescherming en wil daarom het traditionele regime van investeringsbescherming moderniseren, te beginnen in TTIP.

Deze nieuwe voorstellen zijn door de Europese Commissie omarmd en richten zich onder meer op transparantie, onafhankelijkheid van arbiters, een beroepsmechanisme en garanties voor beleidsruimte. Het Europees Parlement heeft op 8 juli jl. in een resolutie steun uitgesproken voor een ambitieus handelsakkoord waar verschillende randvoorwaarden van belang zijn en waarbij alleen een nieuwe vorm van investeringsbescherming acceptabel wordt geacht.

Gevolgen voor gemeenten

Wat de gevolgen zullen zijn voor gemeenten is nog onduidelijk. De VNG, noch de gemeenten zijn partij in de onderhandelingen. Buitenlandse handel is een exclusieve bevoegdheid van de EU. De Europese Commissie onderhandelt op basis van een onderhandelingsmandaat van de EU-lidstaten met de Verenigde Staten. Het Europees Parlement en de Raad moeten het verdrag uiteindelijk goedkeuren. Nederland wil het verdrag ook graag aan het nationale parlement voorleggen. De expertise, informatiepositie en beïnvloedingsmogelijkheden van de VNG zijn beperkt. Dit neemt echter niet weg dat er wel vragen leven onder VNG-leden. Zoals aangekondigd in een Kamerbrief van 8 juni 2015 is het ministerie van Buitenlandse Zaken het gesprek aangegaan met de VNG. Ook komt TTIP regelmatig aan de orde in de *Dutch Trade and Investment Board*, waar Joost van Keulen (wethouder economische zaken van Groningen) namens de VNG zitting in heeft. De VNG zal de vragen en zorgen van de leden in deze overleggen meenemen.

Standpunt

De Europese koepelvereniging van de VNG, CEMR (*Council of European Municipalities and Regions*), heeft in mei 2015 een helder standpunt geformuleerd in een *position paper*. Kern van dit standpunt is dat een handelsakkoord met de VS voordelen kan opleveren, mits aan belangrijke randvoorwaarden wordt voldaan. Zo moet de lokale autonomie in het handelsverdrag gewaarborgd blijven, zodat lokale en regionale overheden kunnen blijven handelen in het publieke belang en op basis van de hun toebedeelde verantwoordelijkheden. In het verdrag moet een horizontale uitzondering worden opgenomen voor publieke diensten. De VNG steunt dit standpunt.

Ook het kabinet deelt dit standpunt. In verschillende brieven aan de Tweede Kamer over TTIP, onder meer van 8 mei 2015 en 25 juni 2014, wijst de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Lillianne Ploumen, op het belang van duidelijke verdragsbepalingen die voldoen de beleidsruimte aan verdragspartijen geven om niet-discriminatoire maatregelen te treffen om publieke belangen te beschermen zonder hiermee het risico van investeringsclaims te lopen. Volgens het kabinet wordt dit principe ook door de Europese Commissie gedeeld (bescherming en behoud van het *'right to regulate'* voor overheden).

In maart 2015 hebben Eurocommissaris voor Handel Cecilia Malmström en US-Trade Representative Michael Froman een gemeenschappelijk statement uitgegeven dat TTIP geen inbreuk zal doen op de mogelijkheden die overheden nu en in de toekomst hebben om regelgeving in stellen ter bescherming van het publieke belang.

Volgende stappen

De onderhandelingen zijn begonnen in 2013 en kunnen jaren duren. De VNG heeft het aanbod van minister Ploumen aangenomen om in gesprek te blijven over de ontwikkelingen en zal daarover naar de leden communiceren. Daarnaast zal VNG betrokken blijven bij de lobby door de Europese koepelvereniging CEMR.

Meer informatie

- [Position paper Council of European Municipalities and Regions, mei 2015](#) (Engels)
- [Informatie over proces TTIP op website van de Europese Commissie](#)
- [Informatie over TTIP op de website van de rijksoverheid](#)
- [Brief van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking aan de Tweede Kamer over TTIP en de dialoog met de samenleving, 8 juni 2015](#)
- [Aanbiedingsbrief Verslag Raad Buitenlandse Zaken Handel, 8 mei 2015](#)
- [Verklaring Eurocommissaris Malmström en US-Trade Representative Froman over publieke diensten, 20 maart 2015](#)
- [Brief van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking aan de Tweede Kamer over de resultaten van het onderzoek naar ISDS in TTIP, 25 juni 2014](#)

Contactpersoon

Kim van Berlo, VNG directie Europa. E-mail: kim.vanberlo@vng.nl